

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษนั้น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 140 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูผู้สอนกลุ่มการงานและ

พื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 43 คน และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 42 คน ของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น ประจำอำเภอ ประจำปีการศึกษา 2532 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 225 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 ข้อ ลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิด เลือกตอบ แต่ละข้อจะมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก

2.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด (closed form) และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (opened form)

2.3 แบบสอบถามครูเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (check list)

2.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (check list)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการปรับปรุงและทดลองใช้แล้ว ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ปรากฏว่า มีระดับความยาก 0.30 ถึง 0.70 ค่าอำนาจจำแนก 0.40 ถึง 0.80 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ .92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามไปทดสอบ สัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม นักเรียน ครู และผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างประชากร ตามวัน เวลา ที่ได้ติดต่อกับโรงเรียนไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนสูงสุด ค่าคะแนนต่ำสุด ค่ามัชฌิม เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนน

4.2 นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครอง และแบบสอบถามครูเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มาจัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละ

4.3 นำข้อมูลแบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.3.1 ส่วนที่เป็นปลายปิด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

4.3.2 ส่วนที่เป็นปลายเปิด นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

4.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามครูเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาจัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละ

4.5 นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาจัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยเฉลี่ยคะแนนความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 14.15 จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน และเมื่อนำคะแนนที่ได้มาจัดกลุ่มระดับคะแนน พบว่า มีนักเรียนจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 50 ที่ได้คะแนนความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้

2. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

2.1 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีทั้งสิ้น 140 คน เป็นหญิงร้อยละ 65 ตัวอย่างประชากรร้อยละ 35.71 เป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้ว 3 ปีขึ้นไป และตัวอย่างประชากรร้อยละ 45 สมัยคร เป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะเลื่อมใสศรัทธาในระบบและวิธีการสหกรณ์

ตัวอย่างประชากรส่วนมาก ร้อยละ 90.17 ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติจริงในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.2 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นครู ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 43 คน เป็นชายร้อยละ 55.81 ตัวอย่างประชากรร้อยละ 44.19 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี สำหรับคุณวุฒินั้นตัวอย่างประชากรส่วนมากร้อยละ 72.09 มีคุณวุฒิในระดับปริญญาตรี ตัวอย่างประชากรร้อยละ 58.14 เคยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มาก่อนและตัวอย่างประชากรทั้งหมดเป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงเรียน

2.3 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครอง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน ตัวอย่างประชากรทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเป็นบิดาและมารดาและตัวอย่างประชากรร้อยละ 52.38 มีอาชีพทำนา สำหรับรายได้ต่อเดือนนั้น ตัวอย่างประชากรร้อยละ 30.95 มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน

3. ผลการวิเคราะห์การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและ เหตุผลของการไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 90.86 และ 88.33 ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่อง การรวมกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก และกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เรียงตามลำดับ การนำเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันในลำดับสูงสุด และมากในลำดับรองลงมา เป็นรายเนื้อหาของแต่ละ เรื่องพบว่า

3.1.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการทำงานกันผลิตและการบริโภคอย่างประหยัด รองลงมาคือเนื้อหาเรื่องการทำงานกันซื้อ เรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ และเรื่องการทำงานขาย ตามลำดับ

3.1.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง ผู้นำ เรื่องผู้ตาม และเรื่องการทำงานร่วมกัน รองลงมาตามลำดับ คือ เนื้อหาเรื่องการวางแผนร่วมกัน เรื่องการแก้ปัญหาาร่วมกัน และเรื่องการประชุมผล เป็นต้น

3.2 การไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและ เหตุผลของการไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 11.67 ไม่ได้้นำความรู้และทักษะที่

ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.69 ให้เหตุผลของการไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.14 ไม่ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.14 ให้เหตุผลของการไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและเหตุผลของการไม่นำเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เรียงตามลำดับการไม่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากในลำดับสูงสุด และมากในลำดับรองลงมา เป็นราย เนื้อหาของแต่ละเรื่องพบว่า

3.2.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิกได้แก่ เนื้อหาเรื่องการรวมกันขาย โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่ เพราะนำผลผลิตไปบริโภคที่บ้านและมอบผลผลิตให้โครงการอาหารกลางวัน รองลงมาตามลำดับ คือ เนื้อหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่ เพราะไม่มีการขายผลผลิตและนำรายได้มาทำอาหารเลี้ยงกันภายในกลุ่ม และ เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อ โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่เพราะไม่มีคนมารวมกลุ่มด้วย

3.2.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง การประสานงานโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ไม่ได้แต่ไม่ใช่ เพราะสมาชิกในกลุ่มและครอบครัวช่วยกันทำงานทุกขั้นตอน รองลงมาตามลำดับคือ เนื้อหาเรื่องการแข่งขันแข่งขันที่ตามความสามารถ โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้

ได้แต่ไม่ใช้ เพราะสมาชิกในกลุ่มและครอบครัวมีน้อยจึงช่วยกันทำงานทุกอย่าง และเนื้อหา เรื่องการตัดสินใจร่วมกัน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลของการไม่นำเนื้อหาไป ใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ได้แต่ไม่ใช้ เพราะครูและผู้ปกครอง เป็นผู้ตัดสินใจให้

4. ลักษณะการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิต ประจำวันของนัก เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ จะเห็นได้ว่า ลักษณะการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจาก การจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการนำเนื้อหา ไปใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะงานเกษตร และในการหารายได้พิเศษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์ได้มีการ ประสานงานและร่วมมือกับครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นอย่างดีในการส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับวิธีการสหกรณ์ โดยการบูรณาการเนื้อหา เข้าด้วยกันและประยุกต์ เนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน อัน เป็นการโยงไปสู่การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ดังกล่าวไปใช้ในการหารายได้ พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เป็นอย่างดี

5. ผลการวิเคราะห์การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ ในชีวิตประจำวันของนัก เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครู

5.1 การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิต ประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูร้อยละ 93.49 และ 91.73 เห็นว่านักเรียน ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ เรื่องการรวมกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม และมวลสมาชิกและ เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยถือหลักสหกรณ์ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณา เนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ครู เห็น ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันเรียงตามลำดับการนำ เนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันมากในลำดับสูงสุดและมากในลำดับรองลงมา เป็นราย เนื้อหาของ แต่ละเรื่อง พบว่า

5.1.1 เรื่องการรวมกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อ เรื่องการรวมกันผลิต เรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์และเรื่องการบริหารโภคอย่างประหยัด รองลงมาคือ เนื้อหาเรื่องการรวมกันขาย

สำหรับลักษณะที่ครูเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก ไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อ ครูส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมกลุ่มกันขายสินค้าทางการเกษตรมากที่สุด เนื้อหาเรื่องการรวมกันผลิตครูทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมกลุ่มกันผลิตสินค้าทางการเกษตรมากที่สุด ส่วน เนื้อหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์นั้นครูทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งปันผลประโยชน์ตามหุ้นของการลงทุน และ เนื้อหาเรื่องการบริหารโภคอย่างประหยัด ครูทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซื้อของใช้ที่จำเป็นโดยใช้เงินสดและซื้อของจากสหกรณ์โรงเรียนมากที่สุด

5.1.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง ผู้นำ เรื่องผู้ตาม เรื่องการทำงานร่วมกัน เรื่องการตัดสินใจร่วมกันและเรื่องการวางแผนร่วมกัน รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เรื่องการแก้ปัญหาาร่วมกันและเรื่องการประชุมผล เป็นต้น

สำหรับลักษณะที่ครูเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาเรื่องผู้นำครูทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการเลือกผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด เนื้อหาเรื่องผู้ตาม ครูทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่กำหนดขึ้นมากที่สุด เนื้อหาเรื่องการทำงานร่วมกัน ครูส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือช่วยเหลือกันทำงานกับสมาชิกในกลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ส่วน เนื้อหาเรื่องการแก้ปัญหาร่วมกันนั้นครูส่วนมากเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือกับสมาชิกภายในกลุ่มในการแก้ปัญหามากที่สุด สำหรับ เนื้อหาเรื่องการตัดสินใจร่วมกันครู

ทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการอภิปรายถึง เหตุผลของการตัดสินใจ ในที่ประชุมและยอมรับ เหตุผลของการตัดสินใจของสมาชิกในที่ประชุม เนื้อหา เรื่องการวางแผน ร่วมกันครูทุกคน เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยมีการวางแผนการทำงานร่วมกับ สมาชิกในกลุ่มและทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มอย่างมีขั้นตอน เนื้อหา เรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ กันทำตามความสามารถ ครูส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการแบ่งงาน ให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำทุกคน โดยคำนึงถึงความสามารถของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน เนื้อหา เรื่อง การประสานงาน ครูเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหา เรื่องการประเมินผลครูส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการประเมินว่าได้ผลผลิตมากน้อยแค่ไหนมากที่สุด

5.2 การไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูร้อยละ 8.27 และ 6.51 เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ และเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก ไปใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ครูเห็นว่านักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันเรียงตามลำดับ การไม่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในลำดับสูงสุดและมากในลำดับรองลงมาเป็นราย เนื้อหาของแต่ละเรื่องพบว่า

5.2.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิกได้แก่ เนื้อหาเรื่องการรวมกันชาย

5.2.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหา เรื่องการประสานงาน รองลงมาตามลำดับได้แก่ เรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ เรื่องการประเมินผลและเรื่องการแก้ปัญหาาร่วมกัน

6. การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

6.1 การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ปกครองร้อยละ 90.95 และ 86.24 เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลชนสมาชิก และเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ผู้ปกครอง เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เรียงตามลำดับ การนำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันมากในลำดับสูงสุดและมากในลำดับรองลงมา เป็นราย เนื้อหาของแต่ละเรื่องพบว่า

6.1.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลชนสมาชิก ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อ เรื่องการรวมกันผลิต และเรื่องการบริหารโภคอย่างประหยัด รองลงมาตามลำดับได้แก่ เนื้อหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์และ เรื่องการรวมกันขาย

สำหรับลักษณะที่ผู้ปกครอง เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลชนสมาชิกไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อผู้ปกครองส่วนมาก เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมกลุ่มกันซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคมากที่สุด เนื้อหาเรื่องการรวมกันขายผู้ปกครองเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมกลุ่มกันขอยืมสินค้าทางการเกษตรมากที่สุด เนื้อหาการรวมกันผลิตผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมกลุ่มกันผลิตสินค้าทางการเกษตรมากที่สุด สำหรับเนื้อหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์นั้น ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งปันผลประโยชน์ตามหุ้นของการลงทุนและเนื้อหาเรื่องการบริหารโภคอย่างประหยัด ผู้ปกครองทั้งหมดเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซื้อของใช้ที่จำเป็นโดยใช้เงินสด และซื้อของจากกองทุนในหมู่บ้านมากที่สุด

6.1.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่องผู้ตามและ เรื่องการทำงานร่วมกัน รองลงมาตามลำดับได้แก่ เนื้อหาเรื่องการประเมินผล เรื่องการตัดสินใจร่วมกัน เรื่องการวางแผนร่วมกัน เรื่องผู้นำ และ เรื่องการแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นต้น

สำหรับลักษณะที่ผู้ปกครอง เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตรประจำวันนั้น เนื้อหาเรื่องผู้นำ ผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้ โดยเลือกผู้นำกลุ่มในการหารายได้พิเศษและเลือกผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนมากที่สุด เนื้อหาเรื่องผู้ตาม ผู้ปกครองทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มหรือชุมชนมากที่สุด เนื้อหาเรื่องการทำงานร่วมกัน ผู้ปกครองทุกคนเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดี ส่วนเนื้อหาเรื่องการแก้ปัญหาร่วมกัน ผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มหรือในครอบครัวในการแก้ปัญหามากที่สุด สำหรับเนื้อหาเรื่องการตัดสินใจร่วมกัน ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการยอมรับเหตุผลของการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มหรือคนในครอบครัว เนื้อหาเรื่องการวางแผนร่วมกัน ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มหรือในครอบครัวอย่างมีขั้นตอน เนื้อหาเรื่องการแข่งขันแบ่งหน้าที่กันทำตามความสามารถผู้ปกครอง ส่วนมากเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มหรือคนในครอบครัวได้ทำงานกันทุกคนโดยคำนึงถึงความสามารถของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน เนื้อหาเรื่องการประสานงานผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการร่วมมือกับฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกันและเนื้อหาเรื่องการประชุมผลผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้โดยการประเมินว่าได้ผลผลิตมากน้อยแค่ไหนมากที่สุด

6.2 การไม่ได้ นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ผู้ปกครองร้อยละ 13.76 และ 9.05 เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้ นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ และ เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิกไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ครู เห็นว่านักเรียนไม่ได้ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เรียงตามลำดับการไม่ได้ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันมากในลำดับสูงที่สุดและมากในลำดับรองลงมา เป็นราย เนื้อหาของแต่ละเรื่องพบว่า

6.2.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการรวมกันชาย รองลงมาคือ เนื้อหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์

6.2.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการประสานงาน รองลงมาตามลำดับได้แก่ เนื้อหาเรื่อง การแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ เรื่องการแก้ปัญหาาร่วมกัน และเรื่องผู้นำ เป็นต้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ" ผู้วิจัยได้เสนอการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านสถานภาพของตัวอย่างประชากรและด้านการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในการอภิปรายผลผู้วิจัยจะเลือกอภิปรายผลเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเด่นชัด และอภิปรายผลประเด็นที่มีความสำคัญรองลงมาและมีความสัมพันธ์กัน

1. ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อศึกษาถึงความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์โดยเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ที่มีคะแนนความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากโรงเรียนขาดแคลนหนังสือตำราหรือวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสหกรณ์ และแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ (เพราพรหม โทกมลมาลย์, 2526) ดังนั้นเอกสาร ตำรา หรือหนังสือ จึงมีส่วนสำคัญในการได้รับความรู้ของนักเรียน ทางโรงเรียนควรที่จะปรับปรุงและจัดหาเอกสารหรือตำราต่าง ๆ โดยเฉพาะห้องสมุดของโรงเรียนควรที่จะได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดซื้อและสหกรณ์โรงเรียนก็ควรที่จะเข้ามามีบทบาทมากที่สุด ในการเป็นแหล่งเผยแพร่และส่งเสริมทางด้านเอกสารความรู้ต่าง ๆ แก่สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

สำหรับการเรียนการสอนนั้น จากการวิจัยของ เจลิมพร ลพอุทัย (2529) และ สุภาวดี โรจนธรรมกุล (2529) พบว่าครูยังใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ น้อย เช่น การเชิญวิทยากร มาบรรยาย การศึกษานอกสถานที่ การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ และการสร้าง สถานการณ์จำลอง แม้แต่การปฏิบัติจริงของนักเรียน ซึ่งการให้การศึกษาด้วยวิธีดังกล่าวจะช่วย ให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงยิ่งขึ้น และถ้าหากครูนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการ เรียนการสอนแล้ว ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระแก่ครูได้มากและนักเรียนก็ไม่เบื่อหน่ายที่จะพบการเรียน การสอนจากครูเพียงผู้เดียว

ดังนั้นการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ให้ความรู้เพียงผู้เดียวครูจึงต้องมีความรู้เป็น อย่างดี และต้องฝึกฝนหาความรู้อยู่เสมอ แต่จากการวิจัยของ ฉลาด เสริมปัญญา (2526) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูยังน้อย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว นักเรียน คงจะไม่ได้รับอะไรเพิ่มเติมจากครูมากนัก ในเมื่อครูยังให้ความสำคัญในการเรียนการสอนเรื่อง สหกรณ์น้อยและครูยังมีความรู้เรื่องสหกรณ์ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

2. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

2.1 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่างประชากรส่วนมากร้อยละ 65 เป็นเพศหญิง เป็นสมาชิกสหกรณ์ มาแล้ว 3 ปีขึ้นไป ตัวอย่างประชากรร้อยละ 45 และ 36.43 สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะ เลื่อมใสศรัทธาในระบบสหกรณ์ และต้องการได้รับสิทธิพิเศษตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในระบบและวิธีการสหกรณ์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการ จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในระบบและวิธีการ สหกรณ์อันจะนำไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530)

สำหรับแหล่งความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์นั้น ตัวอย่างประชากรส่วนมาก ร้อยละ 90.71 ได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติจริงในกิจกรรม สหกรณ์โรงเรียนซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือ

ปฏิบัติจริง นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของครูได้มากและไม่เป็นหน้าที่ที่จะพบการเรียนการสอนจากครูเพียงผู้เดียวแล้ว ยังทำให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด และยังให้นักเรียนสามารถรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะที่ได้รับจากการปฏิบัติจริงในกิจกรรมสหกรณ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบ ๆ ตัวของนักเรียน ซึ่งก็เท่ากับว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังที่ กรมวิชาการ (2522) และ มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2526) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น พยายามให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมมาก ๆ มีการแสดงออกมากที่สุด วิธีการนี้ไม่ได้เน้นเนื้อหาแต่เน้นด้านการกระทำส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดและตัดสินใจเองให้มากที่สุด ช่วยให้นักเรียนหาความรู้จากแหล่งวิชาการที่แวดล้อมใกล้ ๆ ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันค้นคว้าแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามครูจะต้องเป็นทั้งผู้จัดสถานการณ์และสร้างสรรค์ประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน เพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นผู้นำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเพื่อให้การเรียนการสอนตรงกับสภาพความเป็นจริงของสังคมและชุมชน เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะออกไปเผชิญชีวิตจริงและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัยของตน

2.2 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นครู

ตัวอย่างประชากรส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.81 และมีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่สังคมยอมรับว่ามีความสามารถรับผิดชอบงานทุกด้านสูง เป็นผู้นำในสังคมและชุมชนได้เป็นอย่างดี (สุโท เจริญสุข, 2515) ซึ่งจะทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมสหกรณ์ และการถ่ายทอดความรู้และทักษะเกี่ยวกับสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ตัวอย่างประชากรส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 72.09 นับเป็นสิ่งที่ดีที่ได้ครูที่มีความรู้ความสามารถสูงในการจัดกิจกรรมสหกรณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ทักษะประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และตัวอย่างประชากรทุกคนเป็นสมาชิกของสหกรณ์โรงเรียน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตัวอย่างประชากรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ในอันที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยวิธีการสหกรณ์

2.3 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครอง

ตัวอย่างประชากรทั้งหมด เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากร้อยละ 52.38 มีอาชีพทำนา ซึ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรมหลักของคนไทย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ยุพดี กะจะวงษ์ (2526) ที่พบว่า ชุมชนชนบทยังคงมีอาชีพทางเกษตรกรรม นอกจากนี้ตัวอย่างประชากรร้อยละ 30.95 มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน อันเป็นผลเนื่องมาจากการผลิตที่อาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ที่มีประสพกับสภาวะฝนแล้ง ขาดน้ำได้ราคาต่ำ หรือผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรประสพกับปัญหารายได้ไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายในครอบครัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525) สมศักดิ์ ชูโต และคณะ (2524) และ สมชาย รักริฉัตร และคณะ (2525) ที่พบว่าระบบเกษตรกรรมโดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบพหุขบวนการ กล่าวคือ พ่อค้าคนกลาง เป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในสภาพยากจน ลำหลังทางด้านความรู้และเทคนิคที่จะใช้ปรับปรุงเกษตรกรรมให้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ยังขาดแคลนเงินทุน ผลผลิตการเกษตรส่วนใหญ่ยังรับการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แต่อุตสาหกรรมยังมีน้อย เป็นผลทำให้ราคาผลผลิตถูกกดจากพ่อค้าคนกลางได้ง่าย การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่การที่สหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้นำสหกรณ์ไปใช้แก้ปัญหาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและศึกษารูปแบบสหกรณ์โดยละเอียดเสียก่อน ดังนั้นจึงได้มีการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์ประชาชนทั่วไปและเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนได้มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ขึ้นในโรงเรียนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมและขยายผลสู่ชุมชนได้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะสังคมชนบทให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

3. การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการวิจัยเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับ

รางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากร้อยละ 90.86 และ 88.33 นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิกและเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ตามลำดับ ซึ่งตรงกับครูร้อยละ 93.49 91.73 และผู้ปกครองร้อยละ 90.95 86.24 ที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก และเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์นั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารัง ชูทัฬห (2521) ทรรษา ประนอมสกุล (2526) และ ฉวีวรรณ แก้วโสฬส (2528) ที่พบว่าเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่อง การรวมกลุ่มและสหกรณ์มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นปานกลาง สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ และสภาวะการรวมกลุ่มสหกรณ์ในปีพุทธศักราช 2534 การสหกรณ์จะเติบโตขึ้นขยายบริการได้มากขึ้น การรวมกลุ่มทั้งมีรูปแบบและไม่มีรูปแบบจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) จึงได้จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2535 เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้เป็นแบบครบวงจรโดยเน้นกิจกรรม 3 ด้าน คือ กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมร้านค้า และกิจกรรมส่งเสริมการผลิตหรือให้สมาชิกรู้จักหารายได้ด้วยการปฏิบัติงานร่วมกันผลิตสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมตามกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต จากกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ที่กล่าวมาจะปลูกฝังนิสัยการรวมกลุ่มกันทำงานในรูปแบบสหกรณ์ ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ในอนาคต

การไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในลำดับสูงที่สุดร้อยละ 11.67 ไม่ได้ นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งตรงกับครูและผู้ปกครองในลำดับสูงที่สุดร้อยละ 8.27 และ 13.76 ตามลำดับ ที่เห็นว่านักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.69 ให้เหตุผลของการไม่นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า นำไปใช้ได้แต่ไม่ใช่ ผู้วิจัยเห็นว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะเนื่องจากสาเหตุหลายประการคือ สมาชิกในกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หรือร่วมกันหารายได้พิเศษมีจำนวนไม่มาก จึงทำให้ยังไม่มีโอกาสได้นำเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องดังกล่าวมาบางส่วนไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เนื้อหาในเรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถและเรื่องการประชุมงาน เพราะสมาชิกในกลุ่มมีจำนวนไม่มากจึงต้องช่วยกันทำงานทุกอย่างทุกขั้นตอน ดังนั้นเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวจึงไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การที่สภาพสังคมในชุมชนยังยึดถือระบบอาวุโสเป็นหลักในการทำงานหรือการตัดสินใจ ดังนั้นครูหรือผู้ปกครองจึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ยังมีอายุน้อยได้แสดงออกถึงการทำงาน หรือการตัดสินใจ ดังที่ ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2528) และ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2526) ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินชีวิตของคนไทยนั้นเป็นไปตามวิถีชีวิตของบรรพบุรุษที่เคยกระทำมา คนไทยเคยชินกับการไม่มีพิธีรีตรองยึดถือระบบอาวุโสและช่วยเหลือกันเป็นระบบเครือญาติ จากเหตุผลและสภาพของสังคมไทยที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสาเหตุที่สำคัญที่มีส่วนทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในด้านการนำและไม่นำเนื้อหาของความรู้และทักษะดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

3.1 เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มและมวลสมาชิก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนนำเนื้อหาในเรื่องการรวมกันผลิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองทุกคนที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาดังกล่าวนั้นสามารถปลูกฝังอุดมการณ์ของ

สหกรณ์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในการผลิตหรือในการหารายได้พิเศษดังกล่าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมายและต้องมีการลงทุนซึ่งนักเรียนจะต้องขอจากผู้ปกครอง แต่เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนมากมีอาชีพทำนาและมีฐานะยากจนจึงไม่สามารถให้เงินนักเรียนมาลงทุนได้มากนัก จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าส่วนหนึ่งของเงินที่นำมาลงทุนได้มาจากการกู้ยืมจากสหกรณ์โรงเรียน ซึ่งต้องทำในลักษณะกลุ่มเท่านั้นจึงจะสามารถกู้ยืมเงินจากสหกรณ์โรงเรียนได้ ทำให้นักเรียนต้องรวมกลุ่มกันผลิตในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพและในการหารายได้พิเศษ และจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำเนื้อหาไปใช้โดยการรวมกลุ่มกันผลิตพืชผลทางการเกษตรและเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะหอมและกระเทียมซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองที่เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาไปใช้ในลักษณะเดียวกัน และสอดคล้องกับ ชัยรัตน์ พุทธิชาติ (2529) ที่ได้กล่าวถึงการรวมกลุ่มกันผลิตว่า ควรจะรวมกลุ่มกันผลิตในด้านการเกษตร เพราะเห็นผลในระยะเวลานานสั้น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในวิธีการสหกรณ์แล้วจึงค่อยขยายการดำเนินงานให้ใหญ่ขึ้นต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงนำเนื้อหาในเรื่องการรวมกันผลิต ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหาเรื่องการบริโภคอย่างประหยัด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนนำเนื้อหาในเรื่องการบริโภคอย่างประหยัดไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองทุกคนที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจเป็นเพราะเนื้อหาดังกล่าวนั้นเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครอบครัวที่จะต้องเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเครื่องอุปโภคหรือบริโภค เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังต้องขอเงินจากผู้ปกครองและผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและมีฐานะยากจน ดังนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงต้องคำนึงถึงรายได้ของตนเอง และครอบครัวในการเลือกซื้อสินค้าให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพและราคาประหยัดมากที่สุด เพราะในปัจจุบันสินค้าและเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ มีราคาแพงขึ้น ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากการกักตุนและแสวงหากำไรของพ่อค้าคนกลาง และจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากนำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันในลักษณะการซื้อของใช้ที่จำเป็นจากสหกรณ์โรงเรียนหรือกองทุนในหมู่บ้านโดยใช้เงินสด ซึ่งสอดคล้องกับครูและผู้ปกครองที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากนำรายได้ส่วนหนึ่งจากการหารายได้พิเศษไปฝากออมทรัพย์ไว้กับสหกรณ์โรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รู้จักประหยัดอดออม ไม่ฟุ้งเฟ้อสุรุ่ยสุร่ายและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงนำเนื้อหาในเรื่องการบริโภคอย่างประหยัดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหาเรื่องการรวมกันซื้อ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในลำดับรองลงมา ร้อยละ 92.86 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองทุกคนที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาดังกล่าวนั้นสามารถปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เห็นคุณค่าและประโยชน์เกี่ยวกับการรวมกันซื้อสินค้า ซึ่งจะทำได้สินค้าที่มีคุณภาพในราคาถูกและยังเป็นการแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางด้วย และจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำเนื้อหาไปใช้โดยการรวมกลุ่มกันซื้อส่วนผสมในการทำขนมต่าง ๆ ก๋วยเตี๋ยวและส้มตำ เมล็ดพันธุ์ผัก และปุ๋ย ไร่ เบ็ด และปลามาเลี้ยง อุปกรณ์การเรียนและเครื่องอุปโภคบริโภค ซึ่งตรงกับครูและผู้ปกครองที่เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในลักษณะเดียวกัน โดยเฉพาะอุปกรณ์การเรียนนักเรียนมีการรวมกลุ่มซื้อมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะโรงเรียนและหมู่บ้านของนักเรียนอยู่ไกลจากตัวเมืองมาก ไม่สะดวกในการเดินทางเข้ามาซื้อในตัวเมือง

เนื้อหาเรื่องการรวมกันชาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 69.29
 นำเนื้อหาเรื่องการรวมกันชายไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองร้อยละ
 67.44 และ 64.29 ตามลำดับที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาในเรื่อง
 ดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการหารายได้พิเศษและการทำ
 กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่นักเรียนรวมกลุ่มกันปลูกพืชผัก
 เลี้ยงสัตว์ หรือทำขนมต่าง ๆ แล้วนักเรียนรวบรวมผลผลิตเหล่านั้นนำไปจำหน่ายในหมู่บ้าน
 หรือให้ครูเป็นผู้นำไปจำหน่ายในตัวเมือง จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ
 ผู้ปกครองและจากแบบสอบถามครูเกี่ยวกับการนำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาไปใช้โดยการรวมกันชายขนม ก๋วยเตี๋ยว
 ส้มตำ พืชผลทางการเกษตร เช่น หอม กระเทียม สัตว์เลี้ยงและถ่าน แต่อย่างไรก็ตามยังมี
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 30.71 ที่ไม่นำเนื้อหาในเรื่องการรวมกันชายไปใช้
 ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองร้อยละ 32.56 และ 35.71 ที่เห็นว่า
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจจะ
 เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังอายุน้อย การรวมกันผลิตจึงเป็นขนาดเล็กเพราะ
 เหตุจำกัดในเรื่องของทุนที่จะนำมาใช้ในการผลิต ดังนั้นนักเรียนจึงทำการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์
 หรือการบริโภคในครอบครัวเท่านั้น ไม่มีการนำผลผลิตไปจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย
 ของ เจริญฤทธิ จันทรเจริญ (2530) ที่พบว่า ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาส่วนมากไม่ได้นำเนื้อหา
 ในเรื่องการค้าขายไปใช้ในการดำรงชีวิต เพราะผู้ประกอบการจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียน มี
 ลักษณะของตลาดที่เอื้อต่อการลงทุนทำการค้าขาย และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ โรงเรียนและ
 หมู่บ้านของนักเรียนส่วนมากอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองและทิวทัศน์ เป็นการศึกษาลำบากที่นักเรียน
 จะนำผลผลิตมาจำหน่าย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ไม่สามารถนำเนื้อหาในเรื่องการรวมกันชายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และจากการสัมภาษณ์นักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เหตุผลที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าว
 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะนำผลผลิตไปบริโภคที่บ้านและมอบผลผลิตให้กับโครงการอาหาร
 กลางวัน

3.2 เรื่องกระบวนการทำงานร่วมกันโดยถือหลักสหกรณ์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนนำเนื้อหาในเรื่อง ผู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูทุกคนที่เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญฤทธิ จันทรเจริญ (2530) ที่พบว่าผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาส่วนมากไม่เคยนำเนื้อหาในเรื่อง หน้าที่และคุณสมบัติที่ดีของผู้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต แต่การวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนนำเนื้อหาในเรื่อง ผู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยลักษณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาไปใช้ คือ เป็นผู้นำและเลือกผู้นำในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพและกลุ่มในการหารายได้พิเศษ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ต่องาน ความซื่อสัตย์ และยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม เป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์วัลย์ สมแดง (2523) ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เลือกหัวหน้ากลุ่มกันเองและมักจะเลือกคนที่มีความรับผิดชอบเอาใจใส่งาน ชยันและแบ่งงานให้สมาชิกช่วยกันทำตนเองก็ทำด้วยและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเชิด รัตนานันท์ (2514) ที่พบว่า ลักษณะเด่นของความเป็นผู้นำที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนคร แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดในด้านการปฏิบัติงาน คือ มีความพยายามและขยันหมั่นเพียร เคารพต่อกฎข้อบังคับและรักษาระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเอาใจใส่ในการทำงาน บรรารณาที่จะทำงานให้ดีที่สุด นับว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามสมควรในด้านที่เกี่ยวกับการปลูกฝังอุดมการณ์สหกรณ์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน กล่าวคือ ฝึกฝนให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ของผู้นำและคุณลักษณะของผู้นำที่ดีสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจวงจันทร์ พวงจันทร์แดง (2526) ที่พบว่านักเรียนประถมศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้นมีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มในการเรียนวิชาต่าง ๆ และมีภาวะผู้นำสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าการสอนทฤษฎีความรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำและสามารถทำหน้าที่ของผู้นำได้ ดังที่ สุขชนม์ (2520) ได้กล่าวถึงสหกรณ์ว่า สหกรณ์เป็นแหล่งผลิตผู้นำเพราะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ต้องอาศัยคณะกรรมการดำเนินการอันประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ
 เภรัญญิก และกรรมการอื่น ๆ ซึ่งเลือกตั้งมาจากสมาชิกของสหกรณ์ โดยถือว่าสมาชิกหนึ่งคน
 มีสิทธิออกเสียงได้หนึ่งเสียงอันเป็นหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตย
 โดยแท้ นอกจากนี้จะเป็นแหล่งผลิตผู้นำแล้วยังเป็นที่ฝึกฝนผู้นำที่จะได้ดำเนินไปทำคุณประโยชน์
 ให้กับส่วนรวมและสังคมได้อีกด้วย ดังนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีคุณลักษณะของผู้นำ
 มีภาวะผู้นำ และทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพและกลุ่มในการหา
 รายได้พิเศษได้เป็นอย่างดี

ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ร้อยละ 14.29 เห็นว่า
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำเนื้อหาเรื่องผู้นำ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากการ
 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีอายุน้อย การตัดสินใจ
 และความคิดต่าง ๆ ยังไม่รอบคอบ ผู้ปกครองจึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6 ได้ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในเรื่องผู้นำ ในการทำงานใน
 ครอบครัวนัก

เนื้อหาเรื่อง ผู้ตาม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนได้นำเนื้อหาเรื่อง
 ผู้ตามไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองทุกคนที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
 6 นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยลักษณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 นำเนื้อหาไปใช้และที่ครูและผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาไปใช้
 คือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของครอบครัว ของกลุ่มในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน
 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มในการหารายได้พิเศษ เสนอข้อคิดเห็นและวิธีการใหม่ ๆ
 ให้กับกลุ่มและครอบครัว ชักชวนเพื่อนให้มาร่วมลงทุนในการหารายได้พิเศษ รวมทั้งช่วยเหลือ
 ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัว กลุ่มในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงาน
 และพื้นฐานอาชีพและกลุ่มในการหารายได้พิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรรษา
 ประนอมสกุล (2526) ที่พบว่า คุณลักษณะที่นักเรียนควรมีควบคู่กับความรู้เรื่องสหกรณ์ เพื่อให้การ
 รวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ต้องมีความสามัคคี ช่วยเหลือ
 เอื้อเฟื้อกัน เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความซื่อสัตย์เมื่อทำงานร่วมกัน และ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528) ที่พบว่านักเรียนมีคุณสมบัติทั่วไปของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม ในเรื่องมีความรับผิดชอบ ยอมรับข้อตกลงของกลุ่ม แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติงานอย่างรอบคอบระมัดระวังและมีความตั้งใจและอดทนในการทำงาน

สิ่งที่นำยินดีประการหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาบรรลุเป้าหมายตามสมควร ในด้านที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามอุดมการณ์สหกรณ์ให้แก่เยาวชนไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2535 ว่า กิจกรรมสหกรณ์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยที่ปลูกฝังคุณสมบัติที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียน เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเสียสละ และความประหยัด โดยการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในกิจกรรมสหกรณ์ ดังที่ ศุภชนม์ (2520) ได้กล่าวเอาไว้ว่าสหกรณ์สอนให้คนรู้จักปกครองตนเองมีความรับผิดชอบและรู้จักรักษาทั้งสิทธิและหน้าที่ของตน สหกรณ์เป็นกิจการที่กระทำด้วยความสมัครใจ เมื่อตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิบางประการ อันจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสหกรณ์เป็นส่วนรวมด้วย เป็นต้นว่า เคารพและเชื่อฟังกฎข้อบังคับของสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร ใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร สหกรณ์ใหม่และให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในทุกวิถีทางเพื่อให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ดังนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงนำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหาเรื่อง การทำงานร่วมกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน นำเนื้อหาในเรื่องการทำงานร่วมกันไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองทุกคนที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมสหกรณ์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้สมาชิกได้ฝึกฝนตนเองในการช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม ดังที่ ชาวลิย์ พงศ์ผาติโรจน์ (2521) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมสหกรณ์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมที่เตรียมคนสำหรับที่จะออกไปทำงานโดยการปลูกฝังระเบียบวินัย ความรับผิดชอบงาน ความซื่อสัตย์ และให้คุ้นเคยกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการปรับตัวเมื่อต้องทำงานกับ

คนหนุ่มมาก ให้สามารถทำงานโดยไม่เกิดความคับข้องใจ และจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำเนื้อหาไปใช้ โดยการช่วยเหลือและทำงานร่วมกับสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และสมาชิกในกลุ่มในการหารายได้พิเศษ เช่น ทำงานบ้าน ทำนา เกี่ยวข้าว ทำแปลงผัก ปลูกผัก รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน เป็นต้น

ส่วนเนื้อหาเรื่องการประสานงานและเรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถนั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 61.43 และ 66.43 ที่นำเนื้อหาเรื่องการประสานงานและเรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ สอดคล้องกับครูร้อยละ 67.44 69.72 และผู้ปกครองร้อยละ 66.67 69.05 ที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากภายในกลุ่มของนักเรียนมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งมีความสามารถที่แตกต่างกันประกอบกับงานบางอย่างไม่เหมาะกับนักเรียนหญิง จึงต้องมีการแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละคนทำเพื่อความเหมาะสมตามลักษณะงานและความสามารถของสมาชิกในกลุ่มแต่ละ อีกทั้งจำเป็นต้องมีการประสานงานโดยการพูดคุยกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และสมาชิกในกลุ่มหารายได้พิเศษเพื่อจะได้ทราบความคืบหน้าของงานที่ได้ทำไปแล้ว และงานที่ต้องทำต่อไป สอดคล้องกับครูและผู้ปกครองที่เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเนื้อหาเรื่องดังกล่าวไปใช้ในลักษณะเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 38.57 และ 33.57 ที่ไม่ได้นำเนื้อหาในเรื่องการประสานงานและเรื่องการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ตามความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ สอดคล้องกับครูร้อยละ 32.56 30.23 และผู้ปกครองร้อยละ 33.33 30.95 ที่เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มในการหารายได้พิเศษ และครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มต้องช่วยกันทำงานทุกขั้นตอนประกอบกับงานที่นักเรียนทำนั้นไม่มีความสลับซับซ้อนมาก ดังนั้นการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถและการประสานงานจึงไม่ค่อยมีความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์วัลย์ สมแดง

(2528) ที่พบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่นักเรียนส่วนน้อยไม่ถึงร้อยละ 20 แสดงออกได้แก่ เชิญชวนให้สมาชิก เข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำงานให้ความเห็น/ปรึกษากับกลุ่ม เรื่องจุดมุ่งหมายของงาน ทศคุย/ซักถามเกี่ยวกับคุณภาพของงาน เสนอแนะวิธีการเพื่อปรับปรุงการทำงาน ให้ความเห็น/ปรึกษากับกลุ่ม เรื่องการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และคิขงานของกลุ่มอย่างตรงกับความเป็นจริง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้นำเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไป ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน เป็นต้น ในการอบรมหรือสัมมนานั้นควรเน้นในเรื่องของการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกิจกรรมสหกรณ์ต่าง ๆ กับสถาบันที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยวิธีการสหกรณ์ การส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีการสหกรณ์และการส่งเสริมความรู้และทักษะในการเรียนรู้ระบบสหกรณ์ โดยวิธีการปฏิบัติจริง เป็นต้น
2. การวางนโยบายสำหรับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ควรที่จะกำหนดให้เด่นชัดโดยเน้นให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติงานของนักเรียน และควรกำหนดแผนการประเมินผลในการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนด้วย
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรเน้นความสำคัญของการรวมกลุ่มและสหกรณ์โดยให้เป็นแบบบูรณาการเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่มประสบการณ์
4. ครูควรเน้นวิธีการเรียนการสอนเรื่องการรวมกลุ่มและสหกรณ์เน้นการปฏิบัติจริง
5. ส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักผลิตหรือหารายได้ด้วยการปฏิบัติงานร่วมกัน ผลิตสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมตามกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพและวิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
6. โรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ไปสู่ท้องถิ่นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอื่นและสังกัดอื่นด้วย
2. การวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ควรศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูและผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้